

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “ลามกภิกขุ — ภิกษุที่ต่ำทราม”

คำว่า ลามกภิกขุ เป็นภาษาบาลีอ่านว่า ลา - มะ - กะ - พิก - ขุ มาจากคำว่า ลามก (ต่ำทราม, ชั่ว) กับคำว่า ภิกขุ (พระภิกษุ, ผู้เห็นภัยในสังสารวัฏฏ์) รวมกันเป็น ลามกภิกขุ แปลว่า ภิกษุที่ต่ำทราม, ภิกษุที่ชั่ว แสดงถึงความเป็นจริงของบุคคลผู้สละอาศารบ้านเรือน สละทรัพย์สมบัติ มุ่งสู่เพศที่สูงยิ่งคือเพศบรรพชิตแล้ว แต่ไม่รักษาพระวินัย ไม่ศึกษาพระธรรมให้เข้าใจ ไม่ขัดเกลา กิเลส ล่วงละเมิดพระวินัย เป็นภิกษุที่ต่ำทราม ซึ่งไม่ใช่ภิกษุในพระธรรมวินัย สะสมโทษแก่ตนเอง เป็นเหตุให้เกิดในอบายภูมิ มี นรก เปต เป็นต้น เพราะการล่วงละเมิดพระวินัย ถ้าไม่สำนึกในโทษ โดยความเป็นโทษและไม่แก้ไขตามพระวินัย ก็เป็นผู้มีอาบัติ (โทษทางพระวินัย) ติดตัวอยู่ และยัง ปฏิญาณตนว่าเป็นภิกษุอยู่ หากมรณภาพไป ชาตต่อไป ต้องเกิดในอบายภูมิต่างนั้น ไม่ว่าจะบวชนานหรือพื้งจะบวชก็ตาม จึงเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาเป็นอย่างยิ่ง เพราะพระภิกษุก็เกิดในอบายภูมิได้ ตามข้อความจากพระวินัยปิฎก มหาวิภังค์ เรื่องภิกษุเปรต ดังนี้ คือ

สมัยนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า ประทับอยู่ ณ พระเวฬุวันวิหาร อันเป็นสถานที่ พระราชทานเหยื่อแก่กระแต เขตพระนครราชคฤห์

ท่านพระมหาโมคคัลลานะกล่าว (กับพระลักษณะ) ว่า ดูกรท่านผู้มีอายุ ผมลงจาก คิณณภูมบรรพตเขตพระนครราชคฤห์นี้ ได้เห็นภิกษุเปรต ลอยไปในอากาศ สังขมาฏี บาตร ประคดเอว และ ร่างกายของภิกษุเปรต นั้น ถูกไฟติดลุกโชน เปรตนั้นร้องครวญคราง

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า รับสั่งกะภิกษุทั้งหลายว่า ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเปรต นั้น เคยเป็นภิกษุผู้ลามก ในศาสนาของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า.

พระภิกษุ คือผู้ที่เห็นโทษเห็นภัยของกิเลส จึงสละอาศารบ้านเรือน ทรัพย์สมบัติ วงศาคณาญาติ เพื่อศึกษาพระธรรมอบรมเจริญปัญญาขัดเกลากิเลสในเพศที่สูงยิ่ง คือ เพศบรรพชิต ที่จะต้องมีชีวิตที่เหมาะสมแก่เพศของตน จะทำอะไรหรือมีอะไรต่างๆ เหมือนอย่างคฤหัสถ์ไม่ได้เลย เพราะสละชีวิต คฤหัสถ์แล้ว อย่างเช่น บุคคลในครั้งพุทธกาล ท่านได้ฟังพระธรรม ได้เข้าใจพระธรรมจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้เห็นโทษของการอยู่ครองเรือน ว่ามีแต่จะเป็นเครื่องพอกพูนกิเลสให้หนาแน่นขึ้น แล้วมีอหยาตัยน้อมไปที่จะขัดเกลากิเลสให้ยิ่งกว่าเพศคฤหัสถ์ จึงสละทุกสิ่งทุกอย่าง สละทรัพย์สมบัติ สละวงศาคณาญาติแล้วออกบวช เป็นพระภิกษุด้วยความจริงใจ ด้วยความตั้งใจที่จะขัดเกลากิเลสจริงๆ เพื่อการรู้แจ้งอริยสัจธรรมถึงความเป็นพระอริยบุคคลขั้นต่างๆ จนกระทั่งสูงสุดถึงความเป็นพระอรหันต์ ความประพฤติเป็นไปในชีวิตประจำวันทั้งหมด คล้อยตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่คือ จุดประสงค์ของการบวชเป็นพระภิกษุ ไม่ใช่เพื่อจุดประสงค์อื่นใดทั้งสิ้น และที่สำคัญ พระภิกษุทุกรูป ทั้งหมดทุกยุคทุกสมัย ต้องมีความเคารพในพระวินัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ ซึ่งจะต้อง

ศึกษาให้เข้าใจ แล้วน้อมประพฤติในสิ่งที่ถูกต้อง ละเว้นในสิ่งที่ผิดที่ขัดต่อความประพฤติเป็นไปของพระภิกษุอันเป็นเพศที่สูงยิ่งทุกประการ

จะเห็นได้ว่า การบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา เป็นเรื่องที่ยากมาก และการยินดีในการบวชก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่ายเช่นเดียวกัน **เป็นอันตรายอย่างยิ่งแก่ผู้ที่บวชโดยไม่ต้องการจะขัดเกลา กิเลสหรือเพื่อเข้าใจธรรม** ถ้าหากล่วงละเมิดพระวินัย ไม่ประพฤติตามพระวินัย เป็นผู้ย่อหย่อน ไม่รักษาพระวินัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ ขาดความเคารพยำเกรงในพระรัตนตรัย ย่อมเป็นผู้มีโทษมากมาย ด้วยการต้องอาบัติคือล่วงละเมิดพระวินัยซึ่งมีโทษโดยส่วนเดียว เมื่อต้องอาบัติแล้ว ไม่กระทำความผิด (คือไม่ได้แก้ไข) ตามพระวินัย ก็เป็นเครื่องกั้นการบรรลุมรรคผลนิพพาน และกั้นการไปสู่สุคติด้วย แทนที่จะได้ทำกิจที่ควรทำที่จะเป็นที่ยิ่งสำหรับตนเอง แต่กลับไปเพิ่มอกุศลเพิ่มความไม่รู้ เพิ่มเหตุที่ไม่ดีให้กับตนเอง **กำลังทำทางที่จะทำให้ตนได้รับผลที่ไม่ดีในอนาคต** เหมือนอย่างตัวอย่างพระภิกษุที่ประพฤติไม่ดี ล่วงละเมิดวินัย ไม่เห็นโทษของกิเลสบริโภคนกขจาย (สิ่งที่เกื้อกูลให้ชีวิตเป็นไปได้อีก ๔ กล่าวคือ จีวร อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคที่ชาวบ้านถวายด้วยศรัทธา แต่ไม่ได้มีคุณความดีอะไรเลย เป็นภิกษุลามก คือตำราหมกขจาย ไม่ได้ประพฤติตามพระธรรมวินัย เมื่อมรณภาพตายจากชาตินั้นไปแล้ว ก็ไปเกิดเป็นสัตว์นรกนานแสนนาน พอพ้นจากการเกิดเป็นสัตว์นรกแล้ว ก็เกิดเป็นเปรต มีรูปร่างเหมือนพระภิกษุ ทรงบาตรทรงจีวร ลอยอยู่ในอากาศ แต่ถูกไฟเผาเผาได้รับความทุกข์เดือดร้อนร้องครวญคราง โดยไม่มีใครทำให้เลย แต่เป็นเพราะความประมาท ไม่ได้น้อมประพฤติตามพระธรรมวินัยนั่นเอง **เหตุที่ไม่ดีทั้งหมด นำไปสู่อบายภูมิเท่านั้น ไม่สามารถนำไปสู่สุคติภูมิได้เลย**

ข้อที่น่าพิจารณาคือ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้บวช แต่เป็นคฤหัสถ์ผู้ดำรงตนอยู่ในธรรมอันดีงาม ไม่ประมาทในการเจริญกุศลทุกประการ และมีโอกาสศึกษาพระธรรม ฟังพระธรรม อบรมเจริญปัญญา สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปที่ละเล็กทีละน้อย กล่าวได้ว่า ชีวิตในชาตินี้ย่อมไม่เปล่าประโยชน์อย่างแน่นอน ถ้าเป็นอย่างนี้ได้ ก็ย่อมจะดีกว่าบวชไปแล้วเป็นภิกษุที่ไม่ดี ไม่มีความรู้ความเข้าใจพระธรรม เพราะเหตุว่า เป็นคฤหัสถ์ก็สามารถฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมน้อมประพฤติตามพระธรรมตามควรแก่เพศของตน สะสมเป็นที่พึ่งต่อไปในภายหน้าได้ นี่แหละคือสิ่งที่เป็นประโยชน์จริง ๆ

ดังนั้น พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง จึงเป็นประโยชน์เกื้อกูลสำหรับผู้ที่ได้ฟังได้ศึกษาอย่างแท้จริง ทำให้เป็นผู้มีเหตุผล ไม่ทำอะไรตาม ๆ กันโดยไม่ได้พิจารณาในความเป็นจริง เพราะได้อาศัยคำจริงแต่ละคำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง มีพระองค์เป็นที่พึ่ง ด้วยการตั้งใจฟัง ตั้งใจศึกษาด้วยความเคารพ เพราะเหตุว่าทุกคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำให้(จาก)คนที่เคยไม่เข้าใจอะไรเลย เป็นผู้เข้าใจความจริงขึ้น กล่าวคือ มีปัญญาค่อย ๆ เจริญขึ้น และปัญญานี้เองจะค่อย ๆ ปรุ้งแต่งให้ความคิด การกระทำและคำพูดทั้งหมดในชีวิตประจำวันเป็นไปในทางที่ถูกต้อง น้อมประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น.

[ชมรมบ้านร่มมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖]